

Kto je Cena Oskára Čepana

Do Ceny Oskára Čepana sme sa hlásili individuálne, každý sám za seba. Keď sme boli v Apríli 2017 porotou zvolení do finále, tešili sme sa, ako na možnosť vytvoriť nové dielo pre výstavu v Nitrianskej galérii, tak na kontakt s novým publikom a kritikmi, a v neposlednom rade zo šance získať titul laureáta a odmeny s ním spojené. Vzťahy medzi nami boli od začiatku priateľské, ale kvôli prítomnosti elementu súťaže, aj rozpačito kompetitívne. Počas šiestich mesiacov, ktoré nasledovali, sme mali šancu pozrieť sa na Cenu Oskára Čepana zvnútra. Jej bytosť, zvyky a správanie nás primäli k mnohým dialógom a diskusiám. Stav, v akom sa nachádza, ovplyvnil náš postoj k nej samotnej, a zároveň nás prinútil prehodnotiť našu pozíciu a úlohu, ako jej finalistov. Preto teraz, dva týždne pred otvorením výstavy, píšeme túto esej jedným hlasom. Bez ukazovania prstom sa v nej pokúsime predostrieť pár dôležitých otázok a podnetov.

Udržateľné podhubie

Uvedomujeme si, že nedostatky Ceny Oskára Čepana sú predovšetkým symptómami hlbších problémov slovenského spoločensko-kultúrneho života. Zároveň však veríme, že táto cena by mala byť príkladom toho, ako to má byť, nie podriaďovať sa tomu, ako to je. Najprestížnejšie ocenenie pre mladých umelcov by malo viesť, nie nasledovať, a to nielen tým, čo robí, ale aj ako to robí. Má byť súčasťou živnej pôdy, nie vyschnutým kypťom.

Vytvárať a starať sa o udržateľné podhubie umenia schopného hodnotovej reflexie súčasnosti je nevyhnutnou podmienkou pre jeho existenciu. Ak mu takýto základ chýba, ťažko dochádza k akémukoľvek rozvoju. Nečudo, že máme pocit neustáleho začínania od nuly. Nevyhovujúce nastavenie pracovných podmienok pre súčasných umelcov sa totiž nevyhnutne odráža na úrovni kvality umeleckej práce a na jej kontinuite. Najjednoduchšie je viniť podfinancovanie kultúrneho prostredia – robíme to radi a často; nemenej vážnym a ešte stále

prehliadaným problémom je však skreslený pohľad na prácu umelca¹ ako takú. To, že Cena Oskára Čepana vo vzťahu k svojim finalistom vykazovala známky toho druhého, nás motivovalo k tomu, aby sme sa hlbšie zamysleli nad jej štruktúrou, náplňou a poslaním.

Sme malá scéna, ktorá nepotrebuje polarizáciu a súťaž, ale dialóg a spoluprácu. Ocenenie by malo zo svojej pozície tento stav reflektovať. Malo by mať iný cieľ než každoročné vyprodukovanie laureáta a následné umytie si rúk. To je na ňu príliš krátkozraké. Pristala by jej iná podoba než tá súťaživá.

Aká je tvár najprestížnejšieho ocenenia pre mladých umelcov? Aký odkaz im chce odovzdať? Čo ak by sa toto pasívne teleso premenilo na živú platformu? Ak by účelom Ceny Oskára Čepana, namiesto pochybného víťazstva jednotlivca², bola kvalitná kritická diskusia? Ak by sa väčšia váha prikladala procesu než produktu?

Čo je pre umenie najcennejšie?

Výstava finalistov Ceny Oskára Čepana 2017 v Nitrianskej galérii³ predkladá otázku ako sa postaviť k oceneniu, ktoré bojuje s krízou identity a začať s liečbou kontextu, v ktorom sa nachádza. Potenciál slovenského kultúrneho prostredia je práve v jeho problematickosti a nerozvinutosti. Je tu priestor na vytváranie infraštruktúr, s ktorými sa budeme vedieť stotožniť, založených na kritickosti, schopnosti reformy a seba-reflexie, na rešpekte k umeleckej práci. To, aký vzduch budeme pri tom dýchať ale záleží od kvality našej spolupráce.

Umelci, kritici, galeristi, zastupitelia inštitúcií, kultúrni pracovníci, praktizujme asertivitu, svedomitosť, priamočiarosť, prajnosť a otvorenosť. Vytvorme si podmienky, v ktorých budeme mať chuť zakladať, budovať a zostať.

Finalisti Ceny Oskára Čepana 2017

¹ Slovo umelec tu slúži ako pomenovanie povolania a zahŕňa umelkyne, umelcov aj umelecké kolektívy

² Víťazstvo v súťaži, ktorá má kritériá, ale je bez pravidiel si dovoľíme nazvať pochybným

³ Prostredníctvom gesta a diela

Who is Oskar Cepan Award

We applied for Oskar Cepan Award individually, everyone for her/himself. When the jury chose us for the final, in April 2017, we were thrilled about being given the opportunity to make new pieces for the exhibition in Nitra, looking forward to the interaction with a new audience and new critics, and, last but not least, we were excited about the possibility of winning the award and the rewards that go with it. Since the beginning, we have been very friendly, but - due to the competition element - also awkwardly competitive. During the following six months we had the chance to look at Oskar Cepan Award from the inside. Its entity, habits and behaviour led us to many dialogues and conversations. The state it is in affected our attitude towards it, and drove us to reconsider our position and role as its finalists. That is why now, two weeks before the opening of the exhibition, we are writing this essay in a single voice. In it we will attempt, without pointing any fingers, to present a few important questions and motivations.

Sustainable mycelium

We realise that the shortcomings of Oskar Cepan Award are above all symptomatic of deeper issues within the socio-cultural life in Slovakia. At the same time, however, we believe that this prize should be an example of what should be, it shouldn't conform to what is. The most prestigious award for young artists should lead, not follow, and it should do this not only but what it does but how it does it. It should be a fertile soil, not a dry stub.

Creating and caring for a sustainable mycelium of art that is capable of reflecting on contemporary values is a necessary condition of its existence. If this foundation is missing, it is hard for any progress to occur. No wonder we feel we're always starting from scratch. Artists unsatisfactory working conditions are inevitably reflected in the quality of artistic production and its continuity. To blame the underfunding of the cultural enterprise is the easiest - we like to do it and we do it often. An equally serious - and yet still overlooked - issue, however, is

the distorted outlook on artistic⁴ work itself. The fact that Oskar Cepen Award's relationship to its finalists showed signs of the latter led us to contemplate its structure, purpose and mission.

We are a small scene that does not need polarisation and competition but a dialog and cooperation. The award's position should reflect this state. To produce a yearly laureate and wash its hands should not be its only goal. That is too shortsighted for it. Another form, not a competitive one, would suit it well. What is the face of the most prominent award for young artists? What is the message it wishes to give them? What if this passive object changed into a living platform? If, instead of a disputable⁵ win of an individual, the goal of the award was an excellent critical discussion? If more emphasis was put on the process not the product?

What is most valuable for arts?

The exhibition of the finalists of Oskar Cepen Award 2017 in the Nitra gallery⁶ presents the question of how to approach an award that is struggling with an identity crisis and to start with a healing of the context it finds itself in. The potential of Slovak cultural environment lies exactly in its problematic and undeveloped nature. There is room for the creating of infrastructures that we can identify with, ones based on critical thinking, flexibility, the capacity of self-reflection and the respect for artistic work. The quality of the air we will breathe will depend on how good our cooperation will be. Artists, critics, gallerists, leaders of institutions, cultural workers - we practice assertiveness, diligence, straightforwardness, kindness and openness. Let's create conditions that will make us want to establish, build and stay.

Finalists of Oskar Cepen Award 2017

⁴The word artist is here used as a name of a profession and includes artists as well as artistic collectives.

⁵ The winning in a competition that has criteria but does not have rules, is, we dare to say, disputable.

⁶ Through the action and the artwork.